

श्री
राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम पुल्चोक ललितपुर
इजलास

माननीय अध्यक्ष श्री टेकप्रसाद ढुङ्गाना
राजस्व सदस्य श्री गोविन्दप्रसाद अधिकारी
फैसला

२०७८/०७९ सालको निर्णय नं. २८५
पुनरावेदन नं.: -०७६-RB-०००६
पुनरावेदन दर्ता मिति:- २०७६।०४।२९

मुद्दा:- आयकर (२०६९/०७०)।

का.जि.का.म.न.पा. वडा नं. २५ मखनटोलस्थित पूजा ओभरसीज ट्रेडर्स (स्थायी लेखा नं. ३००९४८८९५) को तर्फबाट प्रोप्राइटर पवन कुमार सर्राफ.....९ } पुनरावेदक

विरुद्ध

आन्तरिक राजस्व कार्यालय, क्षेत्र नं. २ काठमाडौं.....९ } प्रत्यर्थी

शुरू निर्णय गर्ने कार्यालय र अधिकारी

शुरू निर्णय गर्ने कार्यालय:- आन्तरिक राजस्व कार्यालय, क्षेत्र नं. २ काठमाडौं

शुरू निर्णय गर्ने अधिकारी:- प्रमुख कर अधिकृत श्री नारायण आचार्य

शुरू कार्यालयको निर्णय मिति:- २०७९।१०।२९

प्रशासकिय पुनरावलोकनको निर्णय गर्ने कार्यालय र पदाधिकारी

निर्णय गर्ने कार्यालय:- आन्तरिक राजस्व विभाग

निर्णय गर्ने पदाधिकारी:- महानिर्देशक श्री विष्णुप्रसाद नेपाल

निर्णय मिति:- २०७६।०२।१२

उपस्थित कानून व्यवसायीहरू

पुनरावेदकका तर्फबाट : विद्वान् अधिवक्ता श्री अरूणकुमार ज्ञवाली

प्रत्यर्थी कार्यालयहरूका तर्फबाट : विद्वान् सहायक न्यायाधिवक्ता श्री विमला गौतम

अविलम्बित नजीर: x

आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय उपर राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६(१) र आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११६ बमोजिम पर्न आएको पुनरावेदन यसै न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार भित्रको हुँदा प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं न्यायाधिकरणको ठहर यस प्रकार रहेको छः-

तथ्य खण्ड

१. पुनरावेदक करदाता पूजा ओभरसीज ट्रेडर्सले आ.व. २०६९/०७० को आय विवरण आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ९६ अनुसार करयोग्य आय रु. २७,९६,२२४।१७ देखाई आन्तरिक राजस्व कार्यालय, क्षेत्र नं. २ काठमाडौंमा मिति २०७०।०९।२८ मा विवरण पेश गरेको ।
२. प्रस्तुत करदाताको आ.व. २०६९/०७० को आय विवरण कर परीक्षण गर्न छनौटमा पर्न गएकोमा प्राप्त कागजातको अध्ययन, छानविन तथा हिसाब किताबको परीक्षण गर्दा आयकर ऐन, २०५८ बमोजिम कट्टी गर्न नपाउने खर्चहरू दावी भएको र व्यवसायको मुनाफा र लाभतर्फ गणना हुनुपर्ने रकम समावेश भएको नदेखिएकोले सोही ऐनको दफा १०१ बमोजिम संशोधित करयोग्य आय कायम गर्नु पर्ने भएको हुँदा सो बमोजिम गर्नु नपर्ने कुनै ठोस सबुद प्रमाण भए पत्र प्राप्त भएको मितिले दिन १५ (पन्ध्र) भित्र पेस गर्न आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१(६) बमोजिम आन्तरिक राजस्व कार्यालय, क्षेत्र नं. २ काठमाडौंबाट करदाताको नाममा मिति २०७१।१०।२२ मा सूचना जारी भएको ।
३. आन्तरिक राजस्व कार्यालय, क्षेत्र नं. २ काठमाडौंबाट मिति २०७१।१०।२२ मा जारी भएको सूचना करदाताले मिति २०७१।१०।२५ मा बुझी लिई सो सूचनाको जवाफ मिति २०७१।१०।२९ मा पेश गरेको ।
४. प्रस्तुत करदाताको आ.व. २०६९/०७० का लागि रु. ३१,७१,०३१।१७ करयोग्य आय कायम गरी आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१ बमोजिम कर अधिकृतले संशोधित कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा १०२ बमोजिम करदातालाई सूचना दिने भनी आन्तरिक राजस्व कार्यालय, क्षेत्र नं. २ काठमाडौंबाट मिति २०७१।१०।२९ मा खडा भएको निर्णय पर्चा ।
५. आन्तरिक राजस्व कार्यालय, क्षेत्र नं. २ काठमाडौंले मिति २०७१।१०।२९ मा जारी गरेको आ.व. २०६९/०७० को आयकर तर्फको संशोधित कर निर्धारण आदेशमा चित्त नबुझी पूजा ओभरसीज ट्रेडर्सले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०७२।०१।०९ मा आन्तरिक राजस्व विभागमा पेश गरेको निवेदन ।

६. यसमा कर निर्धारणका सम्बन्धमा निवेदकले दावी गरेको खर्चलाई पुष्टि गर्ने सबुत, प्रमाण र आधार कारण सहित खण्डन गर्न सकेको देखिएन् । खर्च दावी गर्नेले खर्च रकमलाई आधार, कारण र प्रमाणद्वारा पुष्टि गर्न सक्नु पर्दछ । आधार, प्रमाण विना दावी गरेको खर्च रकमलाई खर्च कट्टी दिन मिल्ने देखिदैन । तसर्थ, करदाताले दावी गरेको खर्चलाई आयकर ऐन (संशोधन सहित), २०५८ को दफा १५ अनुसार लागत खर्च कट्टी नपाउने भनी कार्यालयबाट भएको निर्णय कानून सम्मत देखिएकोले निवेदकको निवेदन जिकिर नपुग्ने ठहर्छ भनी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७६।०२।१२ मा भएको निर्णय ।
७. भन्सारमा उल्लेख गर्ने मूल्य **Estimated** मूल्य हुन्छ। भन्सारमा उल्लेख गरेको खर्च भन्दा बढी खर्च भएको देखेमा भन्सार जाँचपास पनि थप भन्सार निर्धारण हुने गरेको छ। कर अधिकृतले वास्तविक खर्च र सोको विल बिजकको वास्तविकता बुझ्नु पर्नेमा सो बुझेको छैन। म पुनरावेदकले सामान ट्रकबाट गोदामसम्म पुऱ्याउन एकै मिति समयमा सम्भव हुदैन र वस्तु पैठारी भएको मितिमा नै सामान लोड अनलोड हुनु पर्छ भनी कानूनमा उल्लेख समेत नभएको अवस्थामा विल भौचर मार्फत गरेको भुक्तानीलाई केवल अनुमानको भरमा खर्च अमान्य गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व कार्यालय, क्षेत्र नं. २ काठमाडौँबाट मिति २०७१।१०।२९ मा भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश र सो आदेशलाई सदर गर्ने आन्तरिक राजस्व विभागको मिति २०७६।०२।१२ को निर्णय बदर गरी थप आर्थिक दायित्वबाट फुर्सद पाउँ भन्ने समेत बेहोराको जिकिर लिई करदाताको तर्फबाट मिति २०७६।०४।२१ मा यस न्यायाधिकरणमा दर्ता भएको पुनरावेदन-पत्र ।
८. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १४०(३) बमोजिम छलफलको प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकिलको कार्यालयलाई सूचना दिई नियमानुसार पेस गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७६।०९।११ मा भएको आदेश ।

ठहर खण्ड

९. नियम बमोजिम साप्ताहिक तथा दैनिक पेसी सूचिमा चढी निणयार्थ इजलास समक्ष पेस हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदक करदाता पूजा ओभरसीज ट्रेडर्सका तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विद्वान् अधिवक्ता श्री अरूणकुमार ज्ञवालीले आन्तरिक राजस्व कार्यालय, क्षेत्र नं. २ काठमाडौँबाट पुनरावेदक करदाताको हकमा भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश र सोही आदेशलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय समेत मिलेको नहुँदा बदर गरी पाउँ भनी तथा प्रत्यर्थी कार्यालयका तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विशेष सरकारी वकिल कार्यालय, काठमाडौँका विद्वान् सहायक न्यायाधिवक्ता श्री विमला गौतमले शुरू कार्यालयबाट भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश कानूनसम्मत नै रहेको र सो निर्णयलाई सदर गरी अन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकले गरेको निर्णय कानून सम्मत नै रहेको देखिँदा सदर गरी पाउँ भनी गर्नुभएको बहस एवं जिकिर समेत सुनियो ।

१०. पुनरावेदक करदाताका तर्फबाट लिइएका पुनरावेदन जिकिरहरु, दुवैतर्फबाट प्रस्तुत बहस बुदाँहरु र मिसिल संलग्न कागज प्रमाणको अध्ययन गरी हेर्दा, आन्तरिक राजस्व कार्यालय क्षेत्र नं. २ काठमाडौंबाट पुनरावेदक करदाताको हकमा भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश र सो आदेशलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय मिलेको छ, छैन? पुनरावेदक करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्ने हो वा होइन? भन्ने विषयमा निर्णय दिनुपर्ने भई मुल विवाद निरोपणका लागि देहायमा प्रश्नमा समेत विवेचना गर्नुपर्ने देखिन आयो।

(क) करदाताले प्रशासनिक खर्च अन्तर्गत खर्च कट्टीको दावी गरेको विविध खर्च आयकर ऐन, २०५८ को दफा २१ (१) (च) अनुसार अमान्य गरेको निर्णय कानून सम्मत छ वा छैन ?

(ख) पैठारी गरेको मुल्य भन्दा कम मुल्यमा बिक्री गरीएकोमा पैठारी मुल्यलाई नै आय कायम गर्ने गरी गरेको निर्णय न्यायोचित छ वा छैन?

(ग) करदातालाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १५ बमोजिमको लागत खर्च अन्तर्गतको load/unload समेतका खर्च कट्टी अमान्य गरेको निर्णय मिलेको छ वा छैन ?

११. सर्वप्रथम, पुनरावेदक करदाताले खर्च कट्टीको दावी गरेको विविध खर्च कट्टि अमान्य गरेको निर्णय कानून सम्मत छ, वा छैन भन्ने प्रश्न तर्फ विचार गर्दा, करदाताले आ.व. २०६९/०७० मा प्रशासनिक खर्च अन्तर्गतको विविध खर्च ६७,४८२।- आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम खर्च कट्टी गर्न पाउनु पर्छ, आयमा समावेश गर्न मिल्दैन भनी दावी लिएको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८१ (१) मा- "यस ऐन बमोजिम कर बुझाउनु पर्ने दायित्व भएको प्रत्येक व्यक्तिले विभागबाट तोकिएको प्रकार, ढाँचा, लेखापरीक्षणको प्रमाणीकरण वा अन्य प्रकारले गर्नुपर्ने प्रमाणीकरण तथा प्रमाणित गर्ने कागजातहरूका अतिरिक्त देहाय बमोजिमका विभिन्न आवश्यक कागजातहरू नेपालमा खडा गरी राख्नु पर्ने" भन्ने कानूनी व्यवस्था गर्दै सोही दफाको देहायको खण्ड (ग) मा खर्च कट्टीलाई पुष्ट्याई गर्ने कागजात उल्लेख भएको पाईन्छ। यसरी आयकर ऐनको व्यवस्था अनुसार पुनरावेदक करदाताले आय विवरणमा खर्च कट्टीको दावी लिएका खर्चलाई पुष्टी गर्ने विल भरपाई समेत पेस गरी आफ्नो दावीलाई प्रमाणित गर्नुपर्ने हुन्छ। यी पुनरावेदक करदाताले खर्च कट्टी विल भरपाई पेस गरी पुष्टी गर्न नसकेको हुँदा खर्च कट्टी दावीलाई अमान्य गरेको देखिन आउछ। साथै, आयकर ऐन, २०५८ को दफा २१ मा कट्टी गर्न नपाईने खर्चको सम्बन्धमा कानूनी व्यवस्था रहेको र दफा २१ को उपदफा (१) को खण्ड (च) मा यस परिच्छेद वा परिच्छेद ६,७,१०,११,१२ वा १३ बमोजिम प्रदान गरिएका वाहेक खण्ड (क), (ख), (ग), (घ) र (ङ) मा खर्च कट्टी गर्न नपाईने भनी नभनिएका भए तापनि यस्ता अन्य कुनै खर्चहरू भन्ने बेहोरा उल्लेख भएको देखियो। करदाताले विल भरपाई पेस गरी खर्च पुष्टी नै गर्न नसकेको तथा आयकर ऐनको यो दफाको प्रावधान बमोजिम खर्च कट्टी पाउनु पर्ने भनी स्पष्ट दावी लिन नसकेका खर्चहरू कट्टी पाउनु पर्छ भन्ने करदाताको पुनरावेदन जिकिरसँग सहमत हुन सकिएन्।

१२. अब पैठारी गरेको मुल्य भन्दा कम मूल्यमा बिक्री गरीएकोमा पैठारी मूल्यलाई नै आय कायम गर्ने गरी गरेको निर्णय न्यायोचित छ वा छैन? भन्ने अर्को प्रश्नको सम्बन्धमा विचार गर्दा, करदाताले प्र.द.नं. १४९७२३ बाट पैठारी गरेको Passenger lift को वास्तविक मूल्यलाई आयमा समावेश गर्नुपर्नेमा अनुमानित बिक्री मूल्यलाई आयमा समावेश गरेको मिलेन भनी दावी गरेको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ दफा ७(२)(ख) मा "कुनै व्यक्तिको कुनै आय वर्षमा व्यवसाय संचालनबाट भएको मुनाफा र लाभको गणना गर्दा सो व्यक्तिले सो वर्षभित्र प्राप्त गरेको व्यापारिक मौज्जातको निसर्गबाट प्राप्त रकम समावेश गरी गणना गर्नु पर्नेछ" भन्ने कानुनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ। करदाताले विजक नं. १०७२ मिति २०७०।०३।३१ बाट Passenger Lift रु.१९,४६९३१।- मूल्यमा कर छुटमा बिक्री गरेको देखिन्छ। उक्त सामान प्र.द.नं. १४९७२३ बाट मिति २०७०।०२।२९ मा मूल्य अभिवृद्धि कर छुटमा रु २०,०२,२३६।-मा पैठारी भएको देखिन्छ। यस्तो बिक्रीको सम्बन्धमा आन्तरिक राजस्व विभागको मिति २०५६।११।१२ को परिपत्र अनुसार भन्सारले कायम गरेको मूल्यलाई नै बिक्री मूल्य मान्नु पर्ने देखियो। उक्त लिफ्ट पनि मूल्य अभिवृद्धि कर सहित रु २०,०२,२३६।-मा बिक्री गरेको मान्नु पर्ने हुँदा आयकर ऐन, २०५८ दफा ७(२)(ख) अनुसार करयोग्य आयमा समावेश गर्नुपर्ने देखिएको र शुरू कर कार्यालयले सोही बमोजिम आयमा समावेश गरी संशोधित कर निर्धारण गरेको कार्य न्यायोचित नै देखिँदा करदाताको पुनरावेदन जिकिरसंग सहमत हुन सकिएन्।

१३. त्यसैगरी करदातालाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १५ बमोजिमको लागत खर्च अन्तर्गतको load/unload समेतका खर्च कट्टी अमान्य गरेको निर्णय मिलेको छ, वा छैन भन्ने तेस्रो प्रश्न तर्फ विचार गर्दा, पुनरावेदक करदाताले बस्तु पैठारी भएको मितिमा नै सामान लोड अनलोड हुनुपर्ने होईन, एकै मितिमा सामान ट्रकबाट गोदामसम्म पुऱ्याउन सम्भव नहुँदा विभिन्न भौचर मार्फत दावी गरेको खर्च कट्टी हुनु पर्छ भनी दावी लिएको देखियो। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १५ मा "कुनै व्यक्तिको कुनै आय वर्षमा कुनै व्यवसायबाट भएको आय गणना गर्ने प्रयोजनका लागि सो वर्षमा सो व्यक्तिको व्यवसायको व्यापार मौज्जातको निसर्गका सम्बन्धमा उपदफा(२) बमोजिम गणना गरिएको लागतको खर्च कट्टी (एलाउन्स) बाहेक अन्य कुनै पनि खर्च कट्टी गर्न पाउने छैन" भन्ने कानुनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ। करदाताले सामान पैठारी भएको अवस्थामा load/unload खर्च दावी गरी सकेकोमा सामान पैठारी नभएको मितिमा पुनः load/unload खर्च भनी विभिन्न भौचरहरूबाट खर्च दावी गरेको देखिन्छ। तर उक्त दावीलाई पुष्टि गर्ने ठोस सबुत प्रमाण पेस गर्न सकेको नदेखिँदा करदाताको खर्चलाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १५ अनुसार लागत खर्च कट्टी नपाउने भनी शुरू आन्तरिक राजस्व कार्यालय, काठमाण्डौ क्षेत्र नं २ बाट भएको निर्णय सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागबाट भएको निर्णयलाई अन्यथा मान्नु पर्ने देखिएन्।

१३. तसर्थ माथि विवेचना गरिएको आधार र कारणबाट कर परिक्षणको बखत करदाताले खर्चको तथ्ययुक्त प्रमाण पेस गरी पुष्टि गराउन नसकेको भनी प्रशासनिक खर्च अन्तर्गतको विविध खर्च, पैठारी गरेको मुल्य भन्दा कम मूल्यमा बिक्री गरीएकोमा पैठारी मूल्यलाई नै आय कायम गर्ने र load/unload खर्च

कट्टी गर्न नमिल्ने सम्बन्धमा आन्तरिक राजस्व कार्यालय,काठमाण्डौ क्षेत्र नं २, बबरमहलबाट मिति २०७१।१०।२९ मा भएको निर्णय र सोही निर्णयलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७६।०२।१२ मा भएको निर्णयसमेत मिलेकै देखिँदा सदर हुने ठर्हछ। पुनरावेदक करदाताको पुनरावेदन जिकीर पुग्न सक्दैन। अरुमा तपसिल बमोजिम गर्नु।

तपसिल खण्ड

१. फैसलाको प्रतिलिपी सहितको जानकारी विशेष सरकारी वकिलको कार्यालय काठमाण्डौलाई दिनु ।
२. फैसलाको नक्कल माग गर्ने सरोकारवालाबाट लाग्ने दस्तुर लिई नक्कल दिनु ।
३. प्रस्तुत फैसलाको विद्युतिय प्रति अपलोड गरी यस मुद्दाको दायरीको लगत कट्टा गरी मिसिल नियमानुसार गरी बुझाईदिनु ।

गोविन्दप्रसाद अधिकारी
(राजस्व सदस्य)

उक्त रायमा सहमत छु ।

टेकप्रसाद ढुङ्गाना
(अध्यक्ष)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्नुहुने:-

इजलास अधिकृत:- सरिता रिजाल

कम्प्युटर टाइप:- प्रदिप तिवारी

फैसला मिति:-२०७९।०२।३०।२

फैसला प्रमाणीकरण मिति:-

प्रमाणीकरण गर्ने अध्यक्ष

राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम ललितपुरको छाप